

M. W.
CRAVEN

IKAR

BOTANIK BOTANIK

SMRŤ ICH NEZASKOČÍ.

VAROVAL ICH.

M. W.
CRAVEN

BOTANIK

Preložila Zdenka Buntová

M. W. Craven
THE BOTANIST

Copyright © M.W. Craven, 2022
Translation © 2024 by Zdenka Buntová
Jacket design © 2024 by Diana Delevová
Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.

Z anglického originálu The Botanist
(Constable, London 2022)
preložila Zdenka Buntová.
Verše prebásnila Jana Kantorová-Báliková.
Redigovala Anna Kališková.
Obálku navrhla Diana Delevová.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava v roku 2024
ako svoju 2 210. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-9375-5

Venujem Brackenovi.

*Čo nie je jed?
Všetko je jed a nič nie je bez jedu.
Jed odlišuje od lieku iba dávka.*

Paracelsus (1493 – 1541)

1. kapitola —

Ostrov Iriomote, Japonsko

Hustú džungľu tvorili stromy podobné eukalyptom s kmeňmi pokrytými vyše desaťcentimetrovými ostňami a rovnako pichľavé liany. Ich ostne boli menšie, ale rovnako nepríjemné. Ak ste sa niektorého dotkli, dostali ste lekciu, na ktorú ste len tak nezabudli. Hákovito zakončené tenké šľahúne viseli z konárov, a ak si človek nedal pozor, zachytili ho a obmotali tak, že sa nevedel pohnúť.

Ich pozornosť však neupútali trne, ale učupená sivá budova, ktorej sa už zmocnil čas a príroda. Hrubé korene rozrušili kamenné murivo, jedna stena sa sčasti zrútila. Guáno netopierov hniezdiacich v korunách stromov sfarbilo strechu nabiele.

Skupina turistov zastala a ohromene vytreštila oči.

„A toto je čo?“ vyhrkla Dora, mladá žena čosi po dvasiatke. Po škole si vzala rok voľna, teraz bola v jeho polovici, a o šesť mesiacov mala urobiť to, čo si želal jej otec: zamestnať sa v City, vydať sa za svojho bankárskeho snúbenca a priviesť na svet krdel krotkých a poslušných detí.

„Netuším,“ priznal ich sprievodca. Volal sa Andrew Trecothic a umenie orientovať sa v džungli si osvojil v armáde, keď slúžil na Belize. „Pravdepodobne nejaký pozostatok z vojny. Na tomto ostrove sú vraj nejaké budovy operácie Kecugó.“

„Kecugó?“

„Bola to samovražedná obranná stratégia, ktorú Japonci zvolili, keď si cisár uvedomil, že už nemôže vyhrať. Japonské obyvateľstvo sa malo postaviť na krvavý odpor proti invázii pod heslom *Nech nás tu slávne zahynie čo aj sto miliónov!* Cisár sa nazdával, že ak budú Američania čeliť katastrofálnemu počtu obetí, podkope to ich odhodlanie vybojovať bezpodmienečnú kapituláciu a rozhodnú sa pre prímerie bez okupácie japonského územia. Súčasťou stratégie bola výstavba vnútrozemských pevností na uskladnenie munície a paliva. Do tejto budovy palivo dopraviť nemohli, takže predpokladám, že ju používali ako muničný sklad. Po kapitulácii spojenci budovy vyprázdnil, no väčšinou ich nechali stáť neporušené.“

„Páni!“ zhĺkla Dora. „To znamená, že toto tu od vojny nikto nevidel?“

„Je to možné.“

Nebolo to tak. Trescothic vodil turistov po džungli viac ako päť rokov. Presne vedel, kde sa nachádzajú stanovištia operácie Kecugó, a postaral sa, aby každá skupina nejakú „objavila“. Keď sa pri svojom „objave“ odfotili a trocha sa pomotali po okolí, aspoň rok na to miesto nikoho nevzal. V drsnom prostredí džungle netrvalo dlho, kým budova znova vyzerala, že sa k nej celé desaťročia nepriblížila ľudská noha. Trescothic to pokladal za neškodný podfuk, ktorý mu zaručil, že po návrate do základného tábora bol tringelt ešte štedrejší.

„Môžeme vojsť dnu?“ spýtala sa Dora.

Trescothic pokrčil plecami. „Nevidím dôvod, prečo by ste nemohli.“

„Super!“

„Len dávajte pozor na hady.“

Z drevených dverí zostali iba hrdzavé pánty. Dora a zvyšok skupiny opatrne vstúpili. Posledný z nich, muž v otrasnom klobúku, sa otočil k sprievodcovi a opýtal sa: „Andrew, vy s nami nejdete?“

Pokrútil hlavou. „Možno neskôr.“ Vedel, čo sa tam nachádza. Hore nevelká miestnosť a v podzemí rozľahlý sklad. Japonské nápisy na stenách, na dlážke zvieracie výkaly. Všetky opevnenia boli postavené podľa jednej muštry. Odhadol, že turisti stravia vnútri asi pätnásť minút. Päť minút hore, päť v podzemnom sklade a ďalších päť si budú robiť fotky na pamiatku. Dost' času na to, aby si uvaril čaj.

Nestihol ani vhodit' vrecúško do hrnčeka, keď Dora zvriskla. Vzdychol. Asi natrafili na mŕtve zviera. Pred pár rokmi sa mu to stalo v inej budove. Skupina našla rozkladajúce sa telo mačky iriomotskej, čo je poddruh leoparda, ktorý sa vyskytuje iba na tomto ostrove. Zviera prepadlo cez dieru v streche a nevedelo sa dostať von. Zahynulo od hladu. Trescothic vstal a vošiel do budovy. Skupina bola v podzemnom sklade. Zbehol po schodoch a takmer sa zrazil s Dorou, ktorá sa hnala nahor. „Asi budem vracat',“ informovala ho.

Vzdychol. Ach, títo mestskí panáci! Hrozné trasorítky. Rovnaká myšlienka mu zišla na um pri každom turnuse. Nič nevydržia, no budú sa hrať na bádateľov. Každá maličkosť ich vyvedie z miery. Zvieracia zdochlina, negatívny komentár na Twitteri či zvláštna socha...

Nasadil neohrozený výraz bývalého vojaka a vošiel do skladu.

O tridsať sekúnd vyletel von a ledva lapajúc dych sa snažil vyhrabať z batoha satelitný telefón. Dora nevrieskala pre mŕtve zviera.

Bolo tam niečo iné.

Desivé.

V tej istej chvíli, keď Trescothic visel na telefóne, na parkovisku v priemyselnom areáli na okraji Glasgova vystúpil z tuctovej bielej dodávky muž v nenápadnom oblečení. Vošiel do obchodu spoločnosti Banner Chemical Supplies a zamieril k pultu.

„Potrebujem dvesto litrov acetónu,“ povedal mladému predavačovi v polokošeli so znakom spoločnosti: štylizovaným písmenom B podčiarknutým skúmavkou.

Mladík spozornel. „Máte nejaký doklad totožnosti s fotografiou?“ opýtal sa. „Acetón sa považuje za chemický prekursor tretej kategórie, pretože sa môže použiť na výrobu výbušnín. Naša firma striktne vyžaduje doklad totožnosti.“

Muž z dodávky mu predložil vodičský preukaz s ľahko zabudnuteľným menom. Predavač zadal údaje do počítača, a keď platba úspešne prešla, úslužne prehodil: „Pane, kde parkujete? Priamo pred prevádzkou?“

„Áno.“

„Kolegovia vám tovar privezú a pomôžu vám ho naložiť.“

„Ďakujem.“

„Och, aby som nezabudol! Ešte musím vyplniť políčko *Dôvod nákupu* a zadať to do počítača.“

„Mám problém so škodcami.“

2. kapitola —

O osemnásť mesiacov

Televízna relácia Hodina Morgan Soamesovej, Londýn

Pod reflektormi bolo horúco, no rozhovor naberal ešte horúcejšie obrátky.

Až priveľmi.

Niečo také nikto nečakal.

„Je to príliš kontroverzné,“ vyhlásil majiteľ štúdia.

„Ja dávam prednosť výrazu provokatívne,“ odvetila režisérka Justine Webbová.

„Dostaneme stovky, možno tisícky sťažností.“

„Budeme na špici sledovanosti. Bude to trhák.“

„Neviem. Nie som si tým istý.“

„Pokiaľ ide o obsah, posledné slovo mám ja. Ideme do toho,“ vyhlásila režisérka.

Potýčke medzi režisérkou a majiteľom predchádzalo množstvo stretnutí a porád výrobného tímu. Dalo sa to očakávať, keďže program sa týkal Kana Hunta. Hunta sprevádzali kontroverzie na každom kroku, pričom každá z nich bola z jeho strany vopred starostlivo naaranžovaná, a tak ho do priamych prenosov televízie pozývali čoraz zriedkavejšie.

Program *Hodina Morgan Soamesovej* sa však kontroverziám nikdy nevyhýbal.

Nakoniec sa problém Hunt ako hosť relácie zúžil na dva body: na snahu o vyváženosť a na to, či moderátorka Morgan Soamesová dokáže Hunta udržať na uzde.

Argumenty za vyváženosť zneli takto: týždeň pred navrhovaným rozhovorom s Huntom mali urobiť rozhovor so Saffron Phippsovou. Jej názory, aj keď z opačného konca spektra, boli rovnako extrémne. Phippsová tvrdila, že Valerie Solanasová, autorka knihy *Manifest SCUM* z roku 1967, bola na správnej ceste. Phippsová síce na rozdiel od Solanasovej nevyhlasovala, že mužské pohlavie treba úplne eliminovať, ale v zhode s autorkou *Manifestu SCUM* tvrdila, že muži, keďže majú iba jeden chromozóm X, sú v skutočnosti geneticky postihnutí, neúplné ženy a ten chýbajúci chromozóm vysvetľuje, prečo sú muži emocionálne limitovaní, egocentrickí, neempatickí a neschopní nadviazať vzťah k niečomu inému než k vlastným fyzickým potrebám. Kane Hunt bol antipólom Phippsovej a jej *Manifestu SCUM* a jeho pozvanie do relácie malo *Hodine Morgan Soamesovej* dodať punc vyváženosti, ktorou sa program pýšil.

Odporcovia jeho účasti argumentovali, že Kane Hunt je mizogýn, ktorý svoju odpornú filozofiu, že muži majú prirodzené právo na sex, nešíri z úprimného presvedčenia, ale preto, lebo to predáva jeho knihy. Účasť vo vychytanej relácii by bol skvelý marketingový ťah pre jeho novú knihu.

Pokiaľ ide o druhý bod – či moderátorka dokáže Hunta udržať na uzde –, tam nijaké pochybnosti neboli. Morgan Soamesová bola najodvážnejšou osobou v každej miestnosti, v ktorej sa ocitla.

Vyriešilo sa to hlasovaním, hoci o hosťovi hlasoval produkčný tím úplne prvý raz. Justine, režisérka, bola proti. Zodpovedala za spôsob, akým sa relácia nakrúcala, a neblahé následky by dopadli na jej hlavu. Aj hlavný scenárista povedal nie. Netúžil vložiť hlavu do ľavej tlamy, ak by z toho Morgan vyšla ako hlupaňa.

PR manažérka bola, naopak, za, a to veľmi horlivo. Už vetila búrku, ktorá sa strhne na Twitteri. Aj televízna stanica bola za. Sledovanosť by prudko stúpila a vďaka tomu by zarobili.

Zvyšok produkčného tímu bol rovnomerne rozdelený na dva tábory. Allan, producent programu, z celého srdca túžil povedať áno. Nech už by ten krpatý hlupák Kane Hunt hlásal o ženách akékoľvek hlúposti, Morgan bola predátor. Hunta by zožrala zaživa a 99,9 percenta krajiny by sa z toho radovalo. A to bolo najdôležitejšie, lebo Huntova voľná jazda už trvala pridlho. Jeho rozhorčené sťažnosti na cenzúru v médiách boli čistý kalkul. Keby bol až taký poburujúci, nemohol by sa objaviť v televízii, a keby nikdy nebol v televízii, jeho názorom by nik nahlas neoponoval. Tvrdenia o cenzúre boli len štít, za ktorý sa šikovne skrýval. V skutočnosti po nej túžil, pretože sa na ňu spoliehal.

Morgan si z neho robila posmech už celé mesiace. Každý monológ v úvode jej relácie sa začínal rypnutím do Hunta a aj na záver zakaždým pridala vtip na jeho adresu.

Provokovala a nebála sa ho pozvať.

Hunt na všeobecné prekvapenie súhlasil. Verejne. Príde do jej relácie, ak to bude jeden na jedného a ak otázky dostane vopred. Lenže Morgan takto nehrala. Dá mu čas na odpovede, ale nedovolí, aby hosť určoval smerovanie rozhovoru. Kane napokon so zdráhaním súhlasil. Vedel, že ak by teraz vycúval, Morgan by sa na ňom bavila ďalšie roky.

Allan síce chcel, aby Hunt v programe účinkoval, no hľasal proti. Allanovo priezvisko bolo Webb a režisérka Justine bola Webbová, keďže boli manželia. Pracovali spolu dvadsať rokov, manželmi boli desať. Stal sa z nich jeden tím v práci aj mimo nej. Allanovou úlohou bolo kryť Justine chrbát profesionálne aj osobne.

Úloha oznámiť to Morgan pripadla Justine. Rozhodla sa jej to povedať až tesne pred večerným vysielaním, aby na následný výbuch nadávok nezostalo priveľa času. Morgan mala za sebou impozantnú minulosť. Spovedala už prezidentov, ktorí mali na krku vyšetrovanie, aj odvolaných premiérov.

Prichytila pri klamstvách kráľovskú rodinu, dohnala k slzám vojnových zločincov. S ňou sa neoplatilo zahrávať.

Justine zaklopala na dvere šatne a vošla. Morgan už bola nalíčená, jej maskérka a dlhoročná búrľavá vrba jej pomocou malej kefy a fľaštičky laku upravovala vlasy. Za golier jej zastrčila obrúsok, aby pred silnou vrstvou mejkapu ochránila moderátorkino dvojtisícové tmavomodré sako so zvonovými rukávami od Oscara de la Renta. Takto nalíčená vyzerala naživo ako superzloduch, na kamere však bude dokonalá.

Morgan sa otočila, uprela na Justine ocelovosivé oči a zavrteľa hlavou. Jej gaštanové vlasy, bohaté a lesklé, sa ani nepohli.

„Morgan, môžem na slovíčko?“

„Ale bleskom,“ odvetila. „Práve si skúšam úvodný monológ. Chceš tam mať ešte jeden fór o premiérovi, ktorý stúpil do psieho hovna?“

„Morgan, neviem, prečo sa namáhaš, už teraz je to dosť vtipné,“ vyhlásila maskérka.

„Týka sa to Kana Hunta. Nemôžeme ho pustiť na obrazovku, bude to fiasko.“

„Čože?“ Morganin hlas, ostrý ako britva, presekol vzduch.

„Aj produkcia súhlasí. Myslíme si, že riziko je priveľké. No možno ťa uteší, že hlasovanie bolo tesné.“

Morgan sa znova sústredila na svoj mejkap a na vlasy.

V zrkadle pozrela na Justine. „Seriem na vaše hlasovanie. Bodka,“ vyhlásila.

Justine vycúvala zo šatne a bežala za majiteľom štúdia.

„Je nejaký rozpálený,“ všimla si Justine.

„Nadržaný?“ opýtal sa Allan.

„Nie, nemyslela som sexi rozpálený. Chcem povedať, že sa kúpe v pote.“

„To ma neprekvapuje, je pol druha metra od halogénového reflektora.“

„My ešte máme halogény? Prečo nepoužívame LED svetlá?“

Halogénové osvetlenie sa v ich brandži používalo roky, ale vydávalo priveľa tepla a spotrebovalo veľa energie. Neskôr ho začali nahrádzať LED svetlami, ktoré sú rovnako účinné, no energeticky menej náročné.

„Morgan ich tam výslovne chcela mať,“ vysvetlil, „ale iba na Huntovej strane. Chce, aby bol bledý a spotený.“

Justine sa nad tým zamyslela. „Došľaka, je fakt dobrá.“

Boli na galérii, v miestnosti, odkiaľ sa relácia režírovala a mixovala. Galérii dominoval sklený kokpit, čiže virtuálna stena s monitormi zobrazujúcimi viacero zdrojov informácií. Justine s Allanom zvyčajne dávali prednosť priamej účasti v štúdiu a v kokpite nechávali niektorého z asistentov, ale v ten večer chceli byť pri mixážnom pulte. Sedel pri ňom asistent réžie Yosef, ktorý prestrihával na zábery z rôznych kamier. Zvyčajne ho nechávali pracovať samostatne, len s minimálnym dohľadom. Vždy sa mu podarilo vytvoriť správny mix záberov na moderátorku a na hosťa relácie a Morgan vedela, že sa naňho môže spoľahnúť. Yosef vedel odhadnúť, či má byť pri kladení otázok v priamom zábere Morgan, alebo je dôležitejšie zachytiť reakciu hosťa.

V ten večer to bolo iné. Justine ako jediná osoba oprávnená ukončiť živé vysielanie uprostred relácie musela byť pri pulte a Allan chcel byť s ňou, ak by sa náhodou potrebovala poradiť. Prerušenie živého vysielania je najväčšie rozhodnutie, aké môže režisér urobiť.

Program bežal pol hodiny a zatiaľ to bolo dobré. Morgan mala situáciu pevne v rukách a Kane Hunt bol pomerne nekontroverzný.

Sledovali, ako Morgan siahla za stôl a vytiahla jedinú rekvizitu, ktorú sa chystala použiť. Bola to kniha. Vydaná nezávisle, ale zhotovená veľmi kvalitne.

„Hunt nevyzerá dobre,“ poznamenala Justine.

Bol príliš nagélovaný a príliš ležérne oblečený. Na sebe mal krátku koženú bundu a roztrhané džínsy, akoby prišiel na konkurz na *Rebela bez príčiny* a nie do najprestížnejšej televíznej relácie.

„Aj mne sa to zdá,“ prikývol Allan. „Stále sa nalieva vodou a šúcha si oči.“

„Pevne dúfam, že najbližších tridsať minút nezomrie,“ povedala Justine.

„Kane, porozprávajte mi o svojej novej knihe,“ vyzvala ho Morgan. „Nazvali ste ju *Manifest Chada*. Pokiaľ viem, Chad v modernom slangu označuje atraktívneho, vychyteného muža, ktorý má u žien sexuálny úspech.“

„Presne tak,“ prikývol Hunt. „Chadovia sú absolútni víťazi genetickej lotérie a nedávna štúdia naznačuje, že hoci títo alfa samci tvoria len dvadsať percent mužskej populácie, pripadá na nich osemdesiat percent sexu. Pre ostatných mužov je to matematický problém. Pre nich jednoducho nezostáva dost žien, s ktorými by mohli nadviazať romantický alebo sexuálny vzťah. *Manifest Chada* to má napraviť.“

„Rozumiem,“ povedala Morgan. „Toto je nosná idea hnutia Incel?“

„Áno. Incel je skratka pre nedobrovoľný celibát.“

„Vašou nosnou myšlienkou je, že ženské telá treba pokladať za prírodné zdroje?“

„Presne tak.“ Hunt sa zatváril sústredene a naklonil sa dopredu. „Muži sa v súčasnosti nie vlastnou vinou dostávajú mimo toho, čo dnes predstavuje deregulovaný sexuálny trh. *Manifest Chada* obhajuje spravodlivejší systém rozdeľovania. V dvadsiatom prvom storočí by ani jeden muž nemal byť ukrátený o sex.“

„Ukrátený o sex?“ zopakovala Morgan s kamennou tvárou.

„Zdá sa, že som vás nepresvedčil.“

„Veru nie. Váš postoj, že ženy sú len živé bábky, je podľa mňa absurdný.“

„Musíte si uvedomiť, že za deväťdesiatdeväť percent dejín ľudstva si ženy nemohli vyberať sexuálnych partnerov. Nič také ako dvorenie neexistovalo. Muži získavali ženy v dohodnutých manželstvách alebo ako vojnovú korisť. Týchto práv ich zbavila len relatívne nedávna kultúrna zmena.“

Morgan vzala knihu do rúk a prelistovala ju.

„A vy prichádzate s riešením, ak tomu správne rozumiem,“ poznamenala.

„Predstavovala som si, že mu dá zabráť viac,“ zhodnotila to Justine na galérii.

„Aj ja som čakal niečo iné. Vôbec sa mi to nepozdáva,“ prikývol jej manžel.

„Ani mne.“

„Neprezradila ti, čo má v pláne?“

Justine mlčky pokrútila hlavou.

Allan sa presunul k tlačidlu, ktorým sa zastavovalo živé vysielanie.

„Naše riešenie je jednoduché,“ pokračoval Hunt. „Navrhujeme kompletnú revíziu zákona o sexuálnych trestných činoch, najmä častí, ktoré sa týkajú prostitúcie.“

„To je všetko? Chcete zlegalizovať verejné domy?“ opýtala sa Morgan.

„Nie, ale zmena tohto drakonického zákona je nevyhnutná pre to, čo má prísť. Aby náš návrh fungoval, potrebovali by sme, aby sa úplne vyradili paragrafy o platení za sexuálne služby, o ponúkaní týchto služieb a o ich reklame, ako aj o kontrole prostitúcie s cieľom zvýšiť zisk.“

„Takže napokon vám predsa len ide o legalizáciu bordelov?“ opýtala sa.

„Vôbec nie. To, čo chceme, je revolučná zmena trhu so sexom.“

„Mohli by ste to vysvetliť podrobnejšie?“

„Speňaženie sexuálneho trhu je dnes viac než opodstatnené. Všetko je na predaj, tak prečo nie sex? Vzhľadom na to, koľko peňazí sa investuje do dvorenia ženám, pre vládu by to bol nezanedbateľný a stabilný príjem.“

„Navrhujete štátnu prostitúciu?“

„To určite nie. Vláda dokáže zbabrať aj oveľa jednoduchšie úlohy. Potrebujeme neviditeľnú ruku voľného trhu. Sila krajiny stojí na podnikateľoch a my chceme, aby sexuálny trh riadili oni.“

Morgan mu položila ďalšiu otázku: „A ako by to malo fungovať? Chcete megabordely? Legalizáciu pouličnej prostitúcie?“

„Mala by existovať predplatená sexuálna služba,“ vysvetlil. „Podobne ako Netflix alebo Amazon Prime. Muži by uhrádzali mesačný paušál a ženy by dostávali plat. Tak ako si v závislosti od balíka, ktorý máte predplatený, môžete vybrať film alebo televízny program, jednoducho by ste sa rozhodli, akú ženu chcete. Ženy by boli ohodnotené od jednej hviezdičky do päť hviezdičiek a na tie s vyšším hodnotením by ste spotrebovali kredit rýchlejšie. Napríklad za základný balík by predplatiť mohol získať tri hodiny sexu mesačne s dvojhviezdičkovou ženou alebo päť hodín s jednohviezdičkovou. Nie v bordeloch, ale u seba doma. Prémiové balíky by ponúkali viac hodín so ženami s lepším ohodnotením.“

„A kto by mal tie ženy hodnotiť? Ľudia ako vy?“

„Trh,“ objasnil. „Aj muži ako predplatielia by boli hodnotení, podobne ako sa navzájom hodnotia vodiči a zákazníci Uberu. Čím nižšie by bolo vaše ohodnotenie, tým viac by ste platili. Ženy s nižším hodnotením by zrejme zarábali menej ako tie lepšie hodnotené, takže v záujme všetkých by bolo, aby každé stretnutie dopadlo čo najuspokojivejšie.“